
Maj 2022

Afrapportering af kommunernes brug af service- lovens § 64 stk. 3 og 4

- Fuldbgyrdelse af afgørelser med
politiets hjælp og adgang til
hjemmet uden retskendelse

2021

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-448-8

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING OG BAGGRUND	4
KAPITEL 1 KOMMUNERNES REGISTRERING	6
§ 64, stk. 3: Fuldbordelse af Ændring af anbringelsessted med politiets bistand	7
§ 64, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres bolig	8
KAPITEL 2 METODE	11

Indledning og baggrund

Formål og baggrund

Med lov nr. 136 af 25. februar 2020 blev servicelovens § 64 ændret. Ændringen betyder, at kommunerne fra 1. juli 2020 løbende skal registrere og indberette afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvis politiet har bistået kommunen, og afgørelser efter § 64, stk. 4, til Ankestyrelsen. Pligten hertil trådte i kraft den 1. juli 2020.

Helt konkret skal kommunerne indberette:

- afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, om fuldbyrdelse af afgørelse om ændring af anbringelsessted, men alene de sager, hvor politiet bistår kommunen,
- alle afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse mod behørig legitimation.

Med lovændringen blev § 64 i serviceloven ændret med indsættelsen af et nyt stk. 3 med virkning fra den 1. juli 2020. Ændringen giver kommunerne adgang, uden retskendelse til et anbringelsessted for at eftersøge eller medtage et barn eller ung. Det tidligere stk. 3 (inden lovændringen, der trådte i kraft den 1. juli 2020), om kommunernes adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse, blev dermed til stk. 4 og indgår stadig i registreringen.

Registreringsforpligtigheden for kommunerne er ikke ny men har hidtil kun omfattet registreringen af afgørelser vedrørende § 64, stk. 3 (nu § 64, stk. 4).

Det er fastsat i servicelovens § 64, stk. 7 og 8, at det er Ankestyrelsens opgave at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport på baggrund heraf. Denne rapport indeholder kommunernes registreringer af de pågældende afgørelser, som er effektueret i perioden den 1. januar 2021 til og med den 31. december 2021.

Serviceovens § 64 - med relevans for registreringsforpligtigheden

§ 64, stk. 3:

»Stk. 3. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse efter § 69, stk. 3, eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.«

§ 64, stk. 4:

»Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedens indehavers bolig og rum, når

- 1) adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 50 eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses som nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling og
- 2) forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre lempelige foranstaltninger.«

§ 64, stk. 5:

»Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 2-4. Social- og indenrigsministeren fastsætter efter aftale med justitsministeren nærmere regler i en bekendtgørelse om politiets bistand til kommunen.«

§ 64, stk. 7:

»Fuldbyrdelse af en afgørelse, jf. stk. 3, hvor politiet yder bistand til kommunen efter stk. 5, skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

§ 64, stk. 8:

»Stk. 8. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 4 skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

Sammenfatning

Kommunerne har i 2021 (1. januar til den 31. december 2021) registreret **en** afgørelse efter servicelovens § 64, stk. 3, hvor politiet har bistået kommunen med fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted og **ni** afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har haft adgang til forældremyndighedens indehavers bolig uden retskendelse.

KAPITEL 1

Kommunernes registrering

Ankestyrelsen har ansvar for at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årligt rapport over anvendelsen af bestemmelsen. Kommunernes registrering af afgørelser giver et overblik over, hvor hyppigt kommunerne benytter sig af bestemmelserne i § 64, stk. 3 og 4. Tabel 1 viser registreringerne fra kommunerne for perioden den 1. januar 2021 til og med den 31. december 2021. Som det fremgår af tabellen, så har kommunerne oftere benyttet sig af muligheden for at få adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse (§ 64, stk. 4) end af politiets bistand til fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted (§ 64, stk. 3).

TABEL 1 OVERSIGT OVER KOMMUNERNES REGISTRERING AF AFGØRELSE EFTER § 64, STK. 3 (MED POLITIETS BISTAND) OG § 64, STK. 4

Bestemmelse	Antal afgørelser
§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)	1
§ 64, stk. 4	9

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 3 og 4-registreringer i perioden 1. januar 2021 – 31. december 2021. Ankestyrelsen 2022.

I den nedenstående boks ses en oversigt over de spørgsmål, der fremgår af det registreringskema, Ankestyrelsen har udviklet til kommunerne. Udover alene at registrere afgørelsen skal kommunen også svare på en række opfølgende spørgsmål om episoden, hvor bestemmelsen kom i brug.

OVERSIGT OVER SPØRGSMÅL I REGISTRERINGS- SKEMA TIL KOMMUNERNE

Grundoplysninger

- Kontaktoplysninger på indberetter
- Cpr. nr. til identifikation af barn/ung

§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)

- Dato for afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Dato for effektivering af afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?
- Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand
- Anbringelsessted på tidspunktet for flytningen
- Anbringelsessted umiddelbart efter flytningen
- Kommunens beskrivelse af, hvordan flytningen forløb
- Barnets eller den unges reaktion i situationen
- Barnets eller den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse ved flytningen
- Uddyb eventuelt barnets oplevelse af situationen
- Uddyb eventuelt forældremyndighedsindehavers oplevelse af situationen

§ 64, stk. 4

- Dato for kommunens afgørelse
- Dato for effektivering af kommunens afgørelse
- Årsag til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse

Den nedenstående gennemgang af registreringerne fra kommunen er struktureret efter samme rækkefølge, som spørgsmålene fremgår efter i registreringskemaet.

§ 64, STK. 3: FULDBYRDELSE AF ÆNDRING AF ANBRINGELSESSTED MED POLITIETS BISTAND

I 2021 har kommunerne registreret én episode, hvor politiets bistand er benyttet til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted for et barn/ung (se tabel 1). Der var tale om en ung på 15 år, som skulle skifte fra at være anbragt på et opholdssted til et nyt opholdssted.

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 3, og effektivering af afgørelsen (med politiets bistand)

Effektiveringen af afgørelsen foregår omkring to uger efter afgørelsen træffes.

DEFINITION AF POLITIETS BISTAND

I registreringskemaet er politiets bistand defineret således:

- **Aktiv bistand:**
Politiet er fysisk til stede og interagerer fysisk og/eller verbalt
- **Passiv bistand:**
Politiet er fysisk til stede, men interagerer *ikke* fysisk og/eller verbalt

Kommunerne skal registrere en situation, hvor politiet har været fysisk til stede for at bistå kommunen i fuldbyrdelse af ændringen af anbringelsessted *uanset* om denne bistand var aktiv eller passiv.

Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?

Kommunen havde ikke selv forsøgt at effektuere anbringelsen, inden at politiet blev involveret.

Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand

Kommunen registrerer ét udslagsgivende forhold for at kontakte politiet, hvilket er en udadreagerende adfærd hos den unge.

Anbringelsessted før og efter flytning

Episoden handlede om, at en ung skulle skifte fra at være anbragt på et opholdssted til et nyt opholdssted.

Kommunernes beskrivelse af, hvordan flytningen forløb, samt barnets/den unges reaktion

Kommunen registrerer at flytningen forløb uden konflikter med politiets aktive bistand. I registreringskemaet er politiets aktive bistand defineret som, at politiet interagerer fysisk eller verbalt. Kommunen har således ikke formået at få den unge med, uden at politiet interagerede fysisk og/eller verbalt. Kommunen har registreret, at flytningen forløb uden konflikter, på trods af at de har registreret, at den unge modsatte sig flytningen verbalt. Herudover registrerer kommunen vedrørende den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse, at den unge var "bange og/eller ked af det".

§ 64, STK. 4: ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERES BOLIG

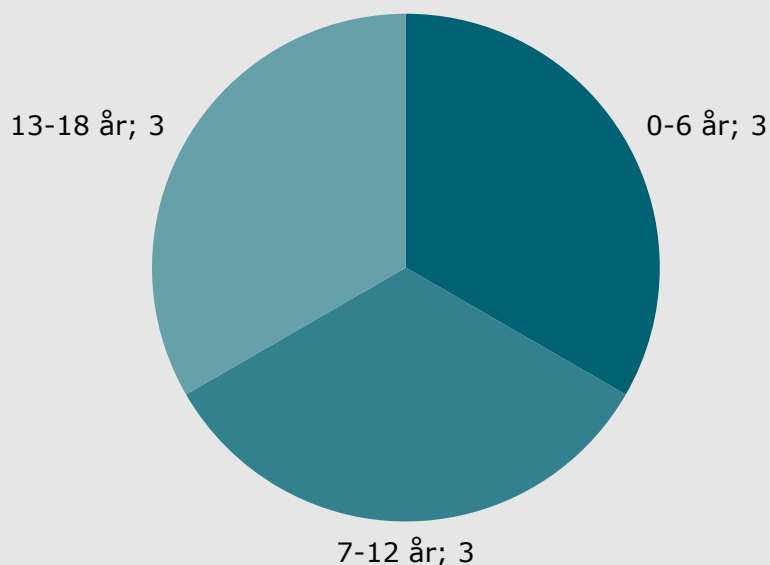
I 2021 har kommunerne registreret ni afgørelser om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden dennes tilladelse, i forbindelse med en børne-/ungefaglig undersøgelse.

Alder på barn/ung ved effektivering af § 64, stk. 4

I registreringerne har kommunerne angivet barnets/den unges alder.

Figur 1 viser en lige fordeling af børnenes/de unges aldersgrupper ved § 64, stk. 4-registreringer. Der er tre registreringer for hver af de tre alderskategorier; 0-6 år, 7-12 år og 13-18 år.

FIGUR 1 ALDER PÅ BØRN/UNGE VED EFFEKTUERING AF SERVICELOVENS § 64, STK. 4

Note: Figuren er baseret på i alt 9 § 64, stk. 4-registreringer i 2021.

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 4-registreringer for perioden 1. januar 2021 – 31. december 2021. Ankestyrelsen 2022.

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 4 og effektivering af afgørelsen

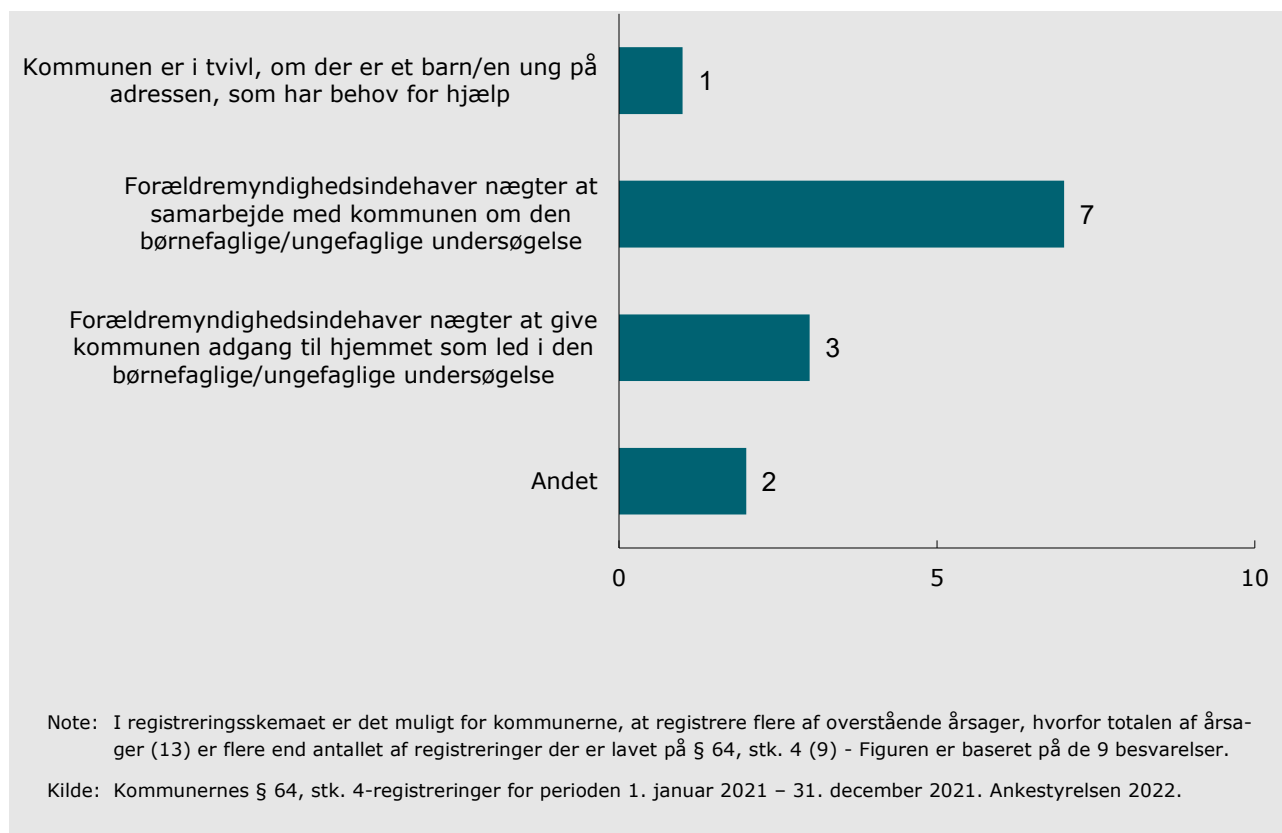
I otte ud af ni registreringer om afgørelse efter § 64, stk. 4, foregår effektiveringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen træffes. I ét enkelt tilfælde er der gået en dag mellem afgørelsen og effektiveringen.

Årsager til kommunernes brug af § 64, stk. 4

Som årsag til at have truffet afgørelse om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavernes hjem uden retskendelse, angives:

- At kommunen er i tvivl om, hvorvidt der befinder sig et barn/ung på adressen (ét tilfælde)
- At forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (syv tilfælde).
- At forældremyndighedsindehaver nægter kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (tre tilfælde)

FIGUR 2 ÅRSAG TIL AT KOMMUNEN HAR TRUFFET AFGØRELSE OM ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERENS BOLIG UDEN RETSKENDELSE

Ved to registreringer er der angivet "andet" som årsag til, at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig uden retskendelse. Kommunerne har mulighed for at uddybe denne registrering. Af disse uddybninger fremgår:

- "Forældrene nægter os adgang til hjemmet i forbindelse med bekymring for de hjemlige forhold og barnets trivsel."
- "Anbringelse uden samtykke."

I størstedelen af registreringerne er afgørelsen truffet på baggrund af, at forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse.

Metode

For at registrere afgørelser efter § 64, stk. 3 (med politiets bistand) og § 64, stk. 4, skal kommunerne benytte en registreringsløsning, som varetages af Ankestyrelsen. Helt konkret skal kommunerne registrere afgørelsen umiddelbart efter, at de har truffet og effektueret den.

Konstruktion af registreringskema

Registreringskemaet er udarbejdet af Ankestyrelsen og kvalitetssikret af Social- og Ældreministeriet. Inden registreringskemaet blev taget endeligt i brug, blev det pilottestet af en række kommuner.

Skemaet er konstrueret med henblik på en hurtig besvarelse, og der er derfor lagt vægt på primært at benytte prædefinerede, lukkede kategorier, hvor respondenterne skal foretage en afkrydsning eller vælge fra en liste.

Spørgeskemaet består dog også af et antal fritekstfelter. Hvis respondenterne eksempelvis svarer "andet" i et spørgsmål, skal vedkommende efterfølgende uddybe dette svar.

SurveyXact-løsningen

Kommunerne benytter SurveyXact til at registrere afgørelser efter de pågældende paragraffer. Det foregår elektronisk ved hjælp af et link til SurveyXact, som alle kommuner og kontaktpersoner for anbringelsesstatistikken har fået tilsendt i forbindelse med lovændringen ikrafttrædelse 1. juli 2020. Når en sagsbehandler trykker på linket, bliver vedkommende ført til et spørgeskema, som indeholder et antal spørgsmål alt efter hvilken paragraf, der skal registreres.

Personen, der registrerer, skal først indtaste seks grundoplysninger, som eksempelvis kontaktoplysninger, barnets cpr.nr, etc. Herefter skal der besvares 11 yderligere spørgsmål, hvis respondenterne vil registrere en § 64, stk. 3-afgørelse og tre ekstra spørgsmål, hvis det er en § 64, stk. 4-afgørelse, der skal registreres.

SurveyXact har en databehandleraftale med Ankestyrelsen og løsningen er derfor sikker i forhold til at håndtere personfølsomme oplysninger.

Reminder til kommuner

Da registreringsforpligtigelsen stadig er ny, er der løbende i 2021, samt i januar og februar 2022, blevet udsendt reminder-mails til alle kommuner om at huske at registrere eventuelle afgørelser, der endnu ikke var blevet registreret.

I den forbindelse er der også blevet oprettet en informations-side på Ankestyrelsens hjemmeside, hvorfra kommunerne kan få information om registreringsforpligtigelsen og få tilsendt et nyt link til indberetning, hvis der skulle være behov for det.

[Link til informationsside om registreringsforpligtigelsen på ast.dk](https://www.ast.dk)

Databehandling og validering

I forbindelse med registreringerne i SurveyXact har der været et antal ikke-gennemførte besvarelser. Det vil sige registreringsskemaer, som er blevet åbnet, og hvor kun et mindre antal spørgsmål er blevet besvaret. I de tilfælde, hvor det har været muligt at identificere afsenderen på registreringen (hvor der er blevet indtastet en eller flere kontaktoplysninger), er der blevet fulgt skriftligt og/eller telefonisk op med den pågældende kommune. Rapporten indeholder udelukkende de validerede besvarelser. Det vil sige besvarelser der er fuldt ud besvarede.